

Financijsko i zbirno izvještavanje državnih poduzeća (DP)

Tim Grupe Svjetske banke zadužen za upravljanje (na globalnoj razini i na razini regije Europa i Središnja Azija, ESA)

Beč, 4. prosinca/decembar 2024.

CFRR >>
Centre for Financial
Reporting Reform

PULSAR

Public Sector Accounting and Reporting Program

PULSAR Program is co-funded by:

 Federal Ministry
Republic of Austria
Finance

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation

Federal Department of Economic Affairs,
Education and Research EAER
State Secretariat for Economic Affairs SECO

Glavna svrha – pružanje potpunije i točnije slike o neto imovini, dugu i učinku javnog sektora

2

- Postoji sve veća potreba da vlade pomnije prate učinak državnih poduzeća (DP) i da poboljšaju izvještavanje o DP-ovima u javnom sektoru
- Sastavljanje godišnjih zbirnih izvještaja postala je vodeća praksa vlada s pomoću koje one objašnjavaju korištenje javnog novca u sektoru DP-ova, upravljaju fiskalnim rizicima i učinkovito izvršavaju svoju ulogu vlasnika – odgovornost države za vlasničku funkciju prema parlamentu i građanima
- DP-ovi se sve više uključuju u financijske izvještaje javnog sektora
- Zbirni izvještaji DP-ova i konsolidirani financijski izvještaji javnog sektora imaju različite svrhe, ali mogu se uzajamno dopunjavati kako bi se poboljšalo izvještavanje o DP-ovima u javnom sektoru

Ključne teme

3

- Zahtjevi za financijsko izvještavanje DP-ova
- Zbirno izvještavanje

Standardi financijskog izvještavanja koji se primjenjuju na DP-ove

4

- **Državno poduzeće (DP)** – poduzeće u vlasništvu ili pod kontrolom države, koje ima privrednu svrhu i obavlja privredne djelatnosti (isporuka roba ili usluga na određenom tržištu).
- Financijski izvještaji opće namjene – namijenjeni ispunjavanju potreba korisnika koji nisu u mogućnosti zahtijevati od subjekta da sastavlja izvještaje prilagođene njihovim posebnim potrebama za informacijama (Odbor za međunarodne računovodstvene standarde, IASB).
- Stoga su standardi financijskog izvještavanja koncipirani za subjekte koji obavljaju privredne djelatnosti.
- Za vanjske korisnike – dioničare, zajmodavce, regulatorna tijela i investitore.

Ekonomska isplativost i poslovni modeli ključni su za utvrđivanje primjenjivih okvira financijskog izvještavanja.

Dobre prakse standarda financijskog izvještavanja i revizijskih standarda za DP-ove

5

Tema	Međunarodni standard	Tijelo koje propisuje standarde
Financijsko izvještavanje	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) i MSFI za mala i srednja poduzeća (MSP)	Odbor za međunarodne računovodstvene standarde
Interna revizija	Međunarodni standardi za profesionalno obavljanje interne revizije	Institut internih revizora
Interna kontrola i upravljanje rizicima	COSO „Interna kontrola – integrirani okvir“	Odbor sponzorskih organizacija Povjerenstva Treadway
Vanjska revizija	Međunarodni revizijski standardi (MRevS) Međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI)	Odbor za međunarodne standarde revidiranja i izražavanja uvjerenja Međunarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucija
Korporativno upravljanje	Principi korporativnog upravljanja Smjernice za korporativno upravljanje u poduzećima u državnom vlasništvu	OECD

Izvor: Svjetska banka, 2014., citirano iz navedenog izvora.

Transparentnost i odgovornost DP-ova

6

- Očekuje se da će DP-ovi biti „više javni nego javna (uvrštena) poduzeća” – krajnji vlasnik je šira javnost
- Transparentnost nije samo objavljivanje informacija, nego i kvaliteta, pravovremenost i pouzdanost informacija koje se objavljuju. To se može olakšati točnim i pravovremenim izvještavanjem na razini subjekta (pojedinačnih DP-ova) ili na razini DP-ova u cjelini (zbirni godišnji izvještaji o svim DP-ovima)
- Interna i vanjska odgovornost:
 - interna odgovornost – snažno kontrolno okruženje, usklađenost internih kontrola s financijskim izvještavanjem i učinkovita interna revizija koju nadziru učinkoviti revizijski odbori
 - vanjska odgovornost – učinkovite i neovisne prakse vanjske revizije, revizija koju provode VRI-jevi i postupanje po nalazima revizije, učinkovita uloga regulatornih tijela i parlamentarnih odbora za financije i državni proračun

Kvaliteta informacija u financijskim izvještajima DP-ova

- Kvaliteta financijskih izvještaja subjekta mjeri se prema različitim dimenzijama, uključujući potpunost, točnost, pravovremenost i relevantnost
- Kao što je vidljivo iz rada timova Svjetske banke u različitim zemljama, DP-ovi imaju poteškoća s izradom financijskih izvještaja na temelju MSFI-jeva
- Izvještaji DP-ova često su nepotpuni, u njima nedostaju ključni nekonsolidirani izvještaji ili bilješke koji su obično sastavni dio paketa financijskih izvještaja, ili netočno iskazuju tehničke ili osjetljive oblasti, ili pak toliko kasne da gube svoju pravovremenost i relevantnost

Standardi financijskog izvještavanja

8

MSFI-ovi – za privredno značajne DP-ove

- Složeni skup standarda
- Priznavanje i mjerenje zahtijevaju znatne troškove i trud (fer vrijednost)
- Zahtjevni zahtjevi za objavljivanje informacija

MSFI za MSP-ove ili Nacionalni računovodstveni standardi (NRS)

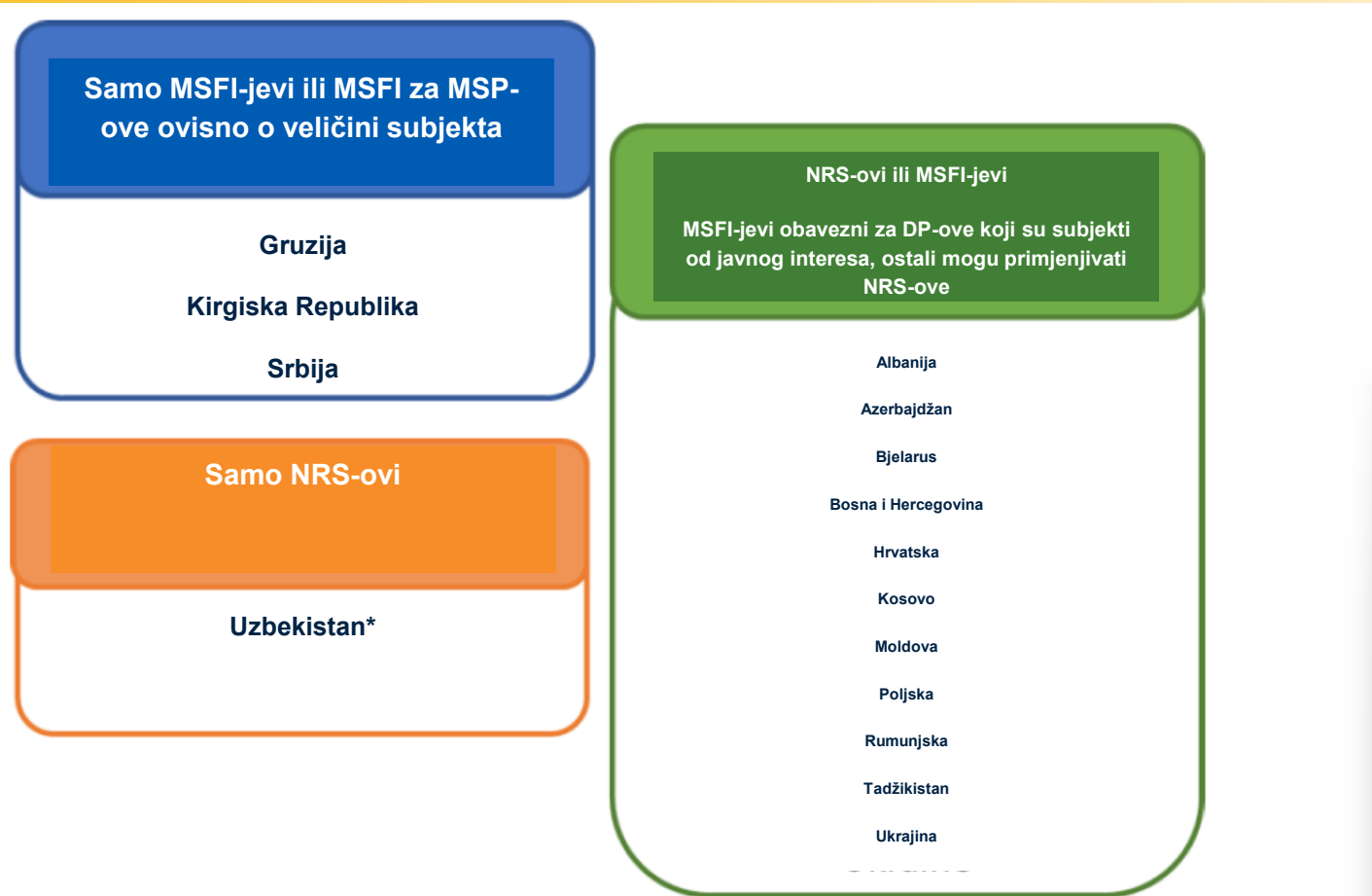
- Za manje DP-ove
- Manje zahtjevni u pogledu priznavanja i mjerenja (koncept prekomjernih troškova ili napora), često je dopušten povijesni trošak
- Manje zahtjevno objavljivanje informacija
- NRS-ovi ili drugi okviri izvještavanja (tj. usklađeni s računovodstvenom direktivom EU-a) – odabir politike u nekim zemljama za subjekte koji nisu od javnog interesa – obično manje zahtjevni

Konsolidirani financijski izvještaji! – Za DP-ove s ovisnim društvima/grupama

Standardi financijskog izvještavanja koji se primjenjuju u odabranim zemljama u regiji

9

*Uzbekistan je bio u postupku usvajanja MSFI-jeva u trenutku provođenja ove ankete.

Odgovarajući mehanizmi odgovornosti – revizija i kontrole

10

Standardi

- Međunarodni revizijski standardi
- Neovisni revizori
- Vrhovne revizijske institucije – izbjegavanje udvostručavanja financijskih revizija, definiranje obuhvata

Mehanizmi kontrola i odgovornosti

- Revizijski odbor – odgovarajući nadzor internih i vanjskih revizija, zahtijeva postupanje po preporukama
- Interna revizija
- Sustav internih kontrola
- Sustavi imenovanja revizora – izbjegavanje važne uloge rukovodstva u donošenju odluka
- Izvještaj o korporativnom upravljanju – princip „poštuj ili objasni” u kodeksu korporativnog upravljanja

Javna dostupnost svih skupova revidiranih nekonsolidiranih financijskih izvještaja i konsolidiranih godišnjih financijskih izvještaja

Zbirni izvještaji

11

- Cilj zbirnih izvještaja – poboljšati transparentnost i odgovornost u izvještavanju o sastavu i učinku portfelja DP-ova u javnom sektoru
- Zbirni izvještaji – pregled ekonomskih rezultata i financijske situacije DP-ova te korištenja javnog novca u ovom sektoru
- Pojam „zbirni izvještaj DP-a” nije isto što i konsolidirani financijski izvještaj
- Zbirni izvještaji DP-ova često se javno objavljuju
- U međunarodnim okvirima upravljanja vlade se pozivaju i da izvještavaju o glavnim fiskalnim tokovima iz državnog proračuna prema DP-ovima, posebno u pogledu obaveza pružanja javnih usluga
- Zbirni izvještaji DP-ova sve se više smatraju dostupnim sredstvom kojim svaka vlada može objasniti način na koji izvršava svoju ulogu vlasnika i upravljati fiskalnim rizicima povezanim s DP-ovima

Ključna pitanja: Zbirni izvještaji i konsolidirani financijski izvještaji javnog sektora

12

Zbirni izvještaji DP-ova u odabranim zemljama

13

- Hrvatska
- Kosovo
- Moldova
- Rumunjska
- Ukrajina (samo 100 najznačajnijih poduzeća)

Da

- Albanija
- Azerbajdžan
- Bjelarus
- Bosna i Hercegovina
- Gruzija
- Kirgiska Republika
- Poljska
- Srbija
- Tadžikistan
- Uzbekistan

Ne

Koristi

- Relativno pristupačno u okruženjima s manjim kapacitetima, oslanjanje na postojeće podatke
- Povećava transparentnost učinka pojedinačnog DP-a i cjelokupnog portfelja (sve informacije o DP-ovima na jednom mjestu)
- Olakšava upravljanje fiskalnim rizicima
- Potiče uzimanje u obzir nefinancijskih indikatora (npr. okolišnih i društvenih parametara ili parametara održivosti)
- Potiče vlade da preuzimaju aktivnu vlasničku ulogu

Moguća ograničenja

- Teško provesti kada su vlasničke funkcije fragmentirane
- Transakcije povezanih stranaka s drugim DP-ovima – možda neće biti prikazane na odgovarajući način
- Može zahtijevati ulaganje u izobrazbu zaposlenika ili informacijske sustave radi efikasnosti

Sadržaj zbirnih izvještaja – dobra praksa (1)

15

Izvještavanje o značajnim pitanjima, uključujući informacije povezane s održivosti, aspektima upravljanja i postizanjem ciljeva javnih politika. Informacije bi trebale pružiti potpunu, jasnu i pouzdanu sliku o portfelju DP-ova te biti kvalitetne, usporedive, sažete i javno dostupne, uključujući putem digitalne komunikacije.

- Obuhvaća sve privredno značajne DP-ove i ključni je alat za objavljivanje informacija za širu javnost, zakonodavca i medije
- Godišnji opisni izvještaj s informacijama o učinku portfelja DP-ova
- Opći okvir odgovornosti subjekta u vlasništvu – mehanizam podnošenja izvještaja zakonodavcu ili predstavničkim tijelima

Sadržaj zbirnih izvještaja – dobra praksa(2)

16

Potpuna slika o veličini portfelja DP-ova i sektorskoj raspodjeli, prema potrebi, te o učinku portfelja i pojedinačnih DP-ova u izvještajnom razdoblju

- Dijelovi koji su usmjereni na budućnost kojima se podupire stvaranje vrijednosti
- Financijski učinak i vrijednost pojedinačnih DP-ova, učinak povezan s ključnim relevantnim nefinancijskim indikatorima
- Naznaka ukupne vrijednosti državnog portfelja, opći izvještaj o državnoj vlasničkoj politici i načinu na koji je država provodi
- Organizacija vlasničke funkcije, predlaganje i imenovanje, sastav, kvalifikacije i nagrađivanje upravljačkih tijela u državnom vlasništvu, pregled razvoja DP-ova, zbirne financijske informacije i izvještavanje o promjenama u upravama DP-ova
- Ključni financijski indikatori: promet, dobit, novčani tok od poslovnih aktivnosti, bruto investicije, povrat na uloženi kapital, udjeli u dobiti i dividende, udio zaposlenih i druge informacije koje utječu na okolišne, društvene i upravljačke prakse
- Pojedinačno izvještavanje o najznačajnijim DP-ovima
- Primijenjeni standardi izvještavanja koji se primjenjuju na pojedinačne DP-ove i u subjektu u vlasništvu pri prezentiranju zbirnih informacija po portfelju

Ključni zaključci

17

- Financijsko izvještavanje pojedinačnih DP-ova i grupa DP-ova (konsolidirano) – ključan izvor informacija
- Informacije trebaju biti vjerodostojne i dostupne – revizije i javna dostupnost
- Zbirno izvještavanje – alat za zbirne podatke i dobar mehanizam odgovornosti
- Financijski izvještaji DP-ova (i grupa) i zbirni izvještaji trebaju biti dobar izvor informacija za konsolidaciju financijskih izvještaja javnog sektora

Mogućnosti za provedbu reformi s ciljem dobivanja dobre kvalitete financijskih informacija o DP-ovima

- Dobri standardi financijskog izvještavanja
- Zahtjevi za reviziju
- Zahtjevi za javnu dostupnost
- Dobri mehanizmi upravljanja za financijsko izvještavanje i reviziju, uključujući revizijske odbore te dobre interne kontrole i reviziju
- Zahtjevi za zbirno izvještavanje